MISJA, WIZJA, CELE

Biblioteki publiczne, podobnie jak wiele innych instytucji kultury, stoją dziś w obliczu wielu poważnych wyzwań. Świat XXI wieku ulega ciągłym zmianom, nie tylko społecznym czy kulturowym, ale przede wszystkim technologicznym. Zmiany te powodują, że potencjalny użytkownik kultury staje się coraz bardziej wymagający. Mówimy, że świat to globalna wioska. W tej wiosce swoje miejsce musi mieć też książka i biblioteka. Czytelnik, staje się obecnie użytkownikiem a często także klientem. Chce dostępu do Internetu (najlepiej darmowego), katalogu on-line (także mobilnego), wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych, szkoleń, kursów, spotkań, prelekcji a wszystko to w ładnym otoczeniu. Coraz częściej mówi się o budowaniu społeczeństwa informacyjnego, w taką wizję biblioteka (jako instytucja nieistniejąca bez społeczeństwa) nie tylko chce, ale musi się włączyć. Na mocy ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym, biblioteki publiczne stały się lokalnymi instytucjami kultury, których organizatorem jest samorząd gminy. Ze względu na niestabilną sytuację finansową, biblioteki aby wykonać swoje zadania muszą szukać środków na odpowiednie funkcjonowanie poza organem sprawującym nad nim kontrolę. Gmina, jako organizator, zobowiązana jest do zapewnienia środków niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania, ponieważ jednak są to zazwyczaj środki ograniczone, zadaniem dyrektora oraz pracujących w bibliotece osób jest pozyskiwanie dodatkowych środków pochodzących z

- programów ogólnopolskich skierowanych do instytucji kultury;
- stowarzyszeń, fundacji działających na rzecz rozwoju informacji, czytelnictwa;
- banków, które coraz częściej dofinansowują działalność kulturalną;
- od sponsorów.

Biblioteka publiczna powinna funkcjonować w taki sposób, aby każdy mieszkaniec miał pewność, że jest to instytucja niezbędna, której finansowanie jest decyzją słuszną. Ponieważ dostęp do niej ma każdy, niezależnie od wieku, wykształcenia, pochodzenia, płci i umiejętności to jak nigdy wcześniej ma ona teraz możliwość udowodnienia w swym regionie, że **biblioteka jest instytucją, której nic nie może zastąpić**.

Ponieważ Miejska Biblioteka Publiczna im. Agnieszki Osieckiej w Darłowie istnieje tylko dzięki samorządowi i przez niego jest finansowana to powinna w swych działaniach uwzględniać kierunki rozwoju miasta, potrzeby jego mieszkańców, a także ściśle współpracować z innymi miejskimi instytucjami (szkołami, przedszkolami, ośrodkiem kultury) i stowarzyszeniami działającymi w Darłowie.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Agnieszki Osieckiej w Darłowie działa na podstawie:

- Ustawy z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotece (Dz. U. Nr 85, poz. 539 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2001 r., Nr 13, poz. 123 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 8 marca 1998 roku o samorządzie gminy (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)
- Ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.)
- Statutu Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Agnieszki Osieckiej w Darłowie
- Ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz.U.Nr.32, poz.191 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczególnych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U.Nr 34, poz.198 z późn. zm.),
- Uchwały Nr XXIII/239/08 Rady Miejskiej w Darłowie z dnia 18 listopada 2008 r.
- Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 grudnia 2012 roku w sprawie wymagań kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania w bibliotekach stanowisk bibliotekarskich oraz stanowisk dla specjalistów innych zawodów związanych z działalnością biblioteczną (Dz.U. 2012 nr 0 poz. 1394)

Główną misją biblioteki jest zaspokajanie potrzeb użytkowników oraz stałe poszerzanie oferty usług, którą realizuje gromadząc i udostępniając zbiory (także multimedialne). Zadaniem biblioteki jest także prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej, inspirowanie oraz promowanie edukacji czytelniczej i medialnej. W celu stworzenia nowoczesnej instytucji kultury niezbędna jest dotychczasowa zmiana lokalizacji biblioteki, która obecnie znajduje się w dzierżawionych przez Miasto pomieszczeniach. Obecna lokalizacja, usytuowanie i wygląd pomieszczeń bibliotecznych nie sprzyja rozwojowi biblioteki i w obecnej chwili należy szukać innych miejsc na organizację eventów, przedsięwzięć kulturalnych. Konieczne jest poprawienie wyglądu pomieszczeń placówki oraz przyciągnięcie w jej progi nowych grup użytkowników, ale także zapewnienie mieszkańcom gminy nowych przedsięwzięć kulturalnych i oświatowych. W celu stworzenia odpowiedniej strategii rozwoju niezbędna będzie analiza SWOT, czyli analiza słabych i mocnych stron biblioteki.

mocne strony - cechy wyróżniające w pozytywny sposób bibliotekę

słabe strony - braki biblioteki

szanse - czynniki służące rozwojowi biblioteki, wzmocnieniu jej pozycji w otoczeniu

zagrożenia - czynniki utrudniające rozwój

Słabe strony	Mocne strony
zbyt mała liczba organizowanych szkoleń i imprez kulturalnych	pracownia multimedialna
infrastruktura: lokalizacja biblioteki, wystrój wnętrz, brak gruntownego remontu	dostęp do Internetu, także bezprzewodowego
brak odpowiedniego światła dziennego, kraty w oknach	działalność biblioteki: współpraca ze szkołami, darł
zbyt mała ilość komputerów dla użytkowników	zbiory dostosowane do potrzeb czytelników
	Zaangażowani pracownicy
bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych	wolny dostęp do półek z książkami w wypożyczalni w bibliotece głównej oraz w jej filii
brak miejsca do prowadzenia spotkań autorskich, brak nowoczesnej czytelni, która zapewniłaby ciepłą, intymną przestrzeń	otwartość na sugestie czytelników
brak zaplecza socjalnego i powierzchni magazynowej	stale powiększający się księgozbiór
wyposażenie- stare regały biblioteczne	pozytywne nastawienie pracowników do zmian
prestiż: biblioteka nie jest dostrzegana przy organizacji różnych form działalności społecznej	Doświadczona kadra, nastawiona życzliwie i cierpliwa
słaba reklama biblioteki i jej działalności	godziny otwarcia, odpowiednia ilość pracowników pozwala bibliotece funkcjonować dłużej

ZAGROŻENIA	SZANSE
Niewystarczające środki finansowe	Umiejętność pisania projektów i pozyskiwania sponsorów
Ryzyko zmniejszenia liczby etatów	Lepsza współpraca ze środowiskiem lokalnym
Spadek czytelnictwa spowodowany brakiem środków na zakup nowości wydawniczych	Szkolenia dla pracowników i rozwój ich umiejętności
Zagrożenia związane z infrastrukturą, brakiem remontów	Poprawa w zakresie marketingu i reklamy biblioteki
Wzrost wymagań użytkowników	Pozyskiwanie nowych czytelników poprzez rozszerzenie usług oferowanych przez bibliotekę
Korzystanie z biblioteki tylko przez osoby starsze	Poprawa infrastruktury i zmiana lokalizacji biblioteki
Brak środków na komputeryzację	

Brak mechanizmów motywowania bibliotekarzy

Brak parkingu

Wysokie ceny książek

Spadek zainteresowania książką i czytelnictwem na korzyść tzw. nowych mediów

Spadek zainteresowania bezpłatnym dostępem do Internetu z uwagi na coraz większy prywatny dostęp

Budżet biblioteki

Poprawa wyposażenia

Zmiana metod pracy – zwiększenie roli metody projektowo-zadaniowej

Staże dla bibliotekarzy

Rozwój biblioteki i jej filii dzięki wdrożeniu cyklu szkoleń dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych, średnich, prowadzonych przez bibliotekarza-polonistę z kwalifikacjami pedagogicznymi

Zajęcia dla wychowanków domu dziecka

Dyskusyjny Klub Książki dla dzieci i młodzieży, seniorów

Organizacja warsztatów literackich, konkursów

Przychylność samorządu lokalnego

Wypracowanie strategii promocji

Podczas formułowania priorytetów działania uwzględnione zostały wyniki analizy SWOT.

Biblioteka powinna być miejscem, gdzie odbywa się najwięcej wydarzeń kulturalnych miasta. Głównym celem będzie więc stworzenie miejsca, służącego mieszkańcom na wszelkie możliwe sposoby, nie tylko do wypożyczania książek czy prasy. To tutaj, przy odpowiednim dofinansowaniu organizacji rządowych, pozarządowych oraz prywatnych sponsorów czy wolontariuszy można stworzyć centrum wiedzy i kultury. W XXI wieku priorytetem staje się umiejętne korzystanie z e-administracji, misją biblioteki powinno być więc przeprowadzenie odpowiednich szkoleń dla grup społecznych zagrożonych wykluczeniem informacyjnym. Biblioteka powinna promować lokalnych twórców, wspierać działania integrujące społeczność lokalną. Jeśli zadbamy o odpowiednią infrastrukturę to w niedalekiej przyszłości możliwe jest stworzenie w niej prężnie działającego ośrodka życia lokalnego.

Cele strategiczne:

I. Modernizacja struktury organizacyjnej biblioteki
   a. Dyrektor + zastępca dyrektora + bibliotekarz + informatyk + administrator baz danych

b. Bibliotekarz-animator kultury

II. Kreowanie wizerunku biblioteki – podnoszenie prestiżu

III. Permanentne podnoszenie kwalifikacji kadry biblioteki przy jednoczesnym stymulowaniu jej aktywności zawodowej

IV. Poprawa standardu w pomieszczeniach biblioteki przy jednoczesnej poprawie warsztatu informatyczno-technicznego
   a. Zmiana lokalizacji biblioteki
   b. Zakup nowych komputerów

V. Stworzenie prężnego ośrodka życia kulturalno-oświatowego miasta
   a. Podniesienie kwalifikacji pracowników
   b. Udział w Programie Rozwoju Bibliotek
   c. Znaczne zwiększenie oferty kulturalno-oświatowej
      - Biblio-bobo (spotkania z młodymi rodzicami i maluchami; pogadanki z pediatrą, nauka wiązania chust; wymiana doświadczeń i poglądów; poranki maluszka
      - Warsztaty „Przeciek i kropka" dla przedszkolaków – wszystko o książkach dla najmłodszych użytkowników biblioteki
      - Stworzenie ścieżki edukacji czytelniczej i medialnej dla uczniów szkół podstawowych
      - DKK dla uczniów szkół – o książkach dyskutują dorośli, najwyższy czas, żeby głos mogli zabrać też młodsi
      - Warsztaty dla bezrobotnych – obsługa komputera, edytora tekstu, poczty elektronicznej, serwisy ułatwiające znalezienie pracy, pisanie CV i listu motywacyjnego
      - e-senior – obsługa komputera, edytor tekstu, poczta elektroniczna, Facebook, wyszukiwarka Google, bankowość elektroniczna...
   d. Budowanie trwałych relacji ze środowiskiem lokalnym

KONCEPCJA ORGANIZACYJNA BIBLIOTEKI

Dotychczasowa struktura biblioteki zakłada, że wszyscy pracownicy są sobie równi i podlegają dyrektorowi, którego zadania ograniczają się do obowiązków dyrektora. W związku ze zmianą chciałabym powołać na stanowisko wicedyrektora, który swoją wiedzą i doświadczeniem wesprze działania dyrektora, a jeśli możliwa będzie zmiana dotychczasowej lokalizacji budynku biblioteki, wspólnie z dyrektorem zajmie się jej reorganizacją.

Szansą dla biblioteki jest stworzenie a raczej zmiana zakresu obowiązków dla pracowników. Jeden z informatyka na bibliotekarza-informatyka i drugi z bibliotekarza na bibliotekarza – animatora kultury. W pierwszym przypadku (ponieważ w bibliotece pracuje

już wykwalifikowany magister polonistyki z uprawnieniami pedagogicznymi) do obowiązków dodatkowych bibliotekarza należałoby stworzenie ścieżki edukacji czytelniczej i medialnej dla szkół podstawowych, z wykorzystaniem sprzętu informatycznego biblioteki, a następnie jej realizacja.

Zadaniem bibliotekarza-animatora kultury byłoby:

- Organizacja i koordynowanie wszystkim imprez kulturalnych w bibliotece
- Dbanie o szybkie przekazywanie informacji do lokalnych środków przekazu
- Poszukiwanie i pozyskiwanie sponsorów
- Poznawanie środowiska lokalnego i podejmowanie inicjatyw mających na celu spełnianie wymagań różnych grup społecznych

Biblioteka posiada następujące działy:

- wypożyczalnia dla dorosłych i czytelnia,
- wypożyczalnia i czytelnia dla dzieci i młodzieży,
- pracownia multimedialna wraz z działem gromadzenia opracowania i selekcji księgozbioru

Szansą dla biblioteki są staże finansowane przez Urząd Pracy. Posiadanie co pół roku stażysty pozwoliłoby usprawnić proces komputeryzacji biblioteki. Korzyści jest jednak znacznie więcej, pomoc stażystów w pracy biblioteki jest niejednokrotnie nieoceniona, szczególnie dotyczy to żmudnych, często wielogodzinnych prac bibliotekarskich, które powierzyć można osobom nieposiadających kwalifikacji zawodowych.

Artykuł 29 ustawy o bibliotekach mówi, że osoby zatrudnione na stanowiskach bibliotekarskich powinny posiadać kwalifikacje bibliotekarskie, z czym się zgadzam. Obecna ustawa dot. kwalifikacji zawodowych bibliotekarzy zakłada, że nawet młodszy bibliotekarz powinien takie kwalifikacje posiadać. Z podnoszenia kwalifikacji zwolniony może być pracownik, który ma staż pracy dłuższy niż 15 lat. W celu odpowiedniej motywacji pracowników do podnoszenia kwalifikacji zasadne wprowadzenie jest odpowiedniego regulaminu wynagrodzeń, który zakładał będzie pensję minimalną dla pracowników bez kwalifikacji bibliotekarskich a ewentualny awans tylko przy odpowiednim wykształceniu, podobnie w przypadku ewentualnych nagród za wykonywaną pracę. Chciałabym aby zmianie uległa krzywdząca dla bibliotekarzy opinia, że to praca niewymagająca kwalifikacji i że może ją wykonywać każdy. Być może jest to możliwe, ale na pewno pogarsza to jakość tej pracy, sprawia, że w bibliotece musi być osoba poświęcająca wiele ze swojego czasu tylko w celu nadzorowania pracy innych, co negatywnie wpływa na efektywność wykonywanych zadań.

Uzyskanie certyfikatu Biblioteka+ nie jest zadaniem łatwym, spełnić trzeba szereg bardzo jasno określonych warunków. Uważam jednak, że w ciągu 3 lat jest to cel osiągalny. Biblioteka już dziś spełnia wiele z tych wymogów, a inne może zrealizować jeszcze w tym

roku. Certyfikat sprawia, że bibliotece łatwiej pozyskiwać jest środki finansowe przeznaczone na dofinansowanie kultury na szczeblu ministerialnym.

KONCEPCJA FINANSOWA

Zadania sformułowane w koncepcji Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Agnieszki Osieckiej w Darłowie powinny być spójne z kierunkami Miasta Darłowo. Stworzenie nowoczesnej biblioteki ułatwi mieszkańcom uczestnictwo w lokalnym życiu społecznym. Mieszkańcy Darłowa i Darłówka otrzymają ofertę spędzenia czasu wolnego w atrakcyjny sposób, mając możliwość skorzystania z zasobów biblioteki, z Internetu, zdobywania nowych umiejętności lub doskonalenia już posiadanych. Nowoczesna biblioteka to centrum kultury i edukacji w mieście, które pozwoli na kształtowanie społeczeństwa światłego i obywatelskiego. Podstawą realizacji koncepcji jest uzyskanie nowego lokalu, do którego przeniesiona zostanie biblioteka i odpowiednich dotacji z Urzędu Miasta oraz pozyskiwanie środków z projektów , w tym także unijnych. Da to możliwość profesjonalnego wyposażenia oraz zatrudnienia potrzebnej liczby wykwalifikowanych bibliotekarzy. W nowej lokalizacji można byłoby zaplanować nowoczesne pomieszczenia biblioteczne z samodzielnymi czytelniami. Czytelnik natychmiast po przekroczeniu progu powinien czuć, że jest w bibliotece. Powinien widzieć książki i czytelników i mieć dostęp do pomocy bibliotekarzy. Jak najbliżej wejścia, powinno się znaleźć stanowisko wypożyczalni i punkt informacyjny. Dobrze byłoby, żeby na parterze była czytelnia, tak żeby czytelników było widać z holu głównego, czy nawet z ulicy. W bibliotece powinno znaleźć się centrum multimedialne, sala wystawowa, sala spotkań i sala konferencyjna.

Ze względu na niezadowalającą sytuację finansową organizatorów bibliotek konieczne staje się umiejętne pozyskiwanie środków na funkcjonowanie niezależnych od jednostek samorządowych. Dotychczas Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Osieckiej w Darłowie korzystała z programów, projektów szkoleniowych, współpracowała z Książnicą Pomorską, otrzymała certyfikat z Programu Rozwoju Bibliotek. Darłowska biblioteka pozyskuje również środki finansowe od sponsorów.

Warto, mając na celu rozwój biblioteki, sięgnąć po inne źródła dofinansowania: programy i projekty narodowe i unijne mające na celu rozwój czytelnictwa, aplikowanie o środki finansowe w programach lokalnych wspierających działania kulturalne, pozyskiwanie prywatnych sponsorów – dzięki którym można byłoby sfinansować kursy, szkolenia, warsztaty. Chciałabym w ciągu trzech lat zaangażować cały zespół do pozyskiwania środków finansowych, bieżącego analizowania aktualnych projektów i programów, dzięki którym darłowska biblioteka będzie mogła się rozwijać.

Możliwości rozwoju biblioteki publicznej w dzisiejszym świecie jest niezliczona wręcz ilość. Nadmienić należy również, że obecnie zatrudniona kadra daje duże możliwości rozwoju w każdym kierunku. Pracują tu osoby z długoletnim stażem a także magistrzy bibliotekoznawstwa, osoby z uprawnieniami pedagogicznymi, humaniści mogący prowadzić

zajęcia z różnych dziedzin. Uważam, że odpowiednie warunki pracy i należyte motywowanie pracowników pozytywnie wpłynie na chęć nieustannego podnoszenia przez nich kwalifikacji zawodowych. Istnieje także wiele sposobów na pozyskanie środków na realizację wyznaczonych celów. Najważniejsze to nie zapomnieć, jak ważna jest biblioteka jako instytucja kultury i jej rola w dzisiejszym świecie. Podczas mojej pracy w szkole jako nauczyciel i pełniąc funkcję dyrektora , a także pracując w Darłowskim Centrum Wolontariatu nauczyłam się, że warto składać wniosek, choćby o najdrobniejszy grant. Miałam możliwość pisać pozytywnie rozpatrzone wnioski, dzięki którym moja szkoła i stowarzyszenie mogły się rozwijać.

Współczesne biblioteki w niczym nie przypominają swoich wcieleń sprzed kilku dekad - przestały świecić pustkami, zajmować się jedynie gromadzeniem archiwów, oferować publikacje wydane brzydko czy zwyczajnie mało atrakcyjne. Dzisiaj te zacne instytucje wkroczyły dumnie w XXI wiek i wiele z nich stało się otwartymi, nowoczesnymi centrami kultury, gdzie znajdziemy nie tylko książki, ale i sporo innych atrakcji. Nawet najmniejsza. lokalna biblioteka może być organizatorem lokalnych wydarzeń, spotkań z autorami, warsztatów dla dzieci i dorosłych. Jest także miejscem spotkań klubów książki i dyskusji literackich.

Joanna Witkowska